

СТАН ОРГАНІЧНОЇ КОРМОВОЇ БАЗИ БДЖІЛЬНИЦТВА НА ЖИТОМИРЩИНІ

О. В. Лісогурська, асистент,
М. М. Кривий, к. с.–г. н., доцент,
Д. В. Лісогурська, к. с.–г. н., доцент,
С. В. Фурман, к. в. н., доцент,
А. П. Кудрик, к. с.–г. н., доцент

Житомирський національний агроекологічний університет

Розвиток органічного виробництва у світі дав поштовх українським пасічникам у формуванні екологічного бджільництва, що виробляє органічну продукцію. Однак український ринок такої продукції тільки починає формуватися, і його розвиток порівняно із світовим є значно нижчим. Хоча Україна має практично всі умови, щоб посісти одне з перших місць серед виробників органічної продукції бджільництва в світі. Аби пасіка набула статусу «органічної», необхідно виконати низку умов. Серед них – наявність органічної кормової бази [3]. За даними 1999 р. найбільшу частку площі на Житомирському Поліссі становили природні медоносні угіддя – 89% [2]. Тому ми поставили перед собою мету вивчити стан кормової бази бджільництва на Житомирщині щодо перспектив розвитку органічного виробництва.

Згідно із завданнями досліджень була розрахована структура медоносних угідь на Житомирщині, для чого були використані статистичні дані наявності земель та площ посівів за 1990–2017 рр.

Житомирська область займає площу 29,83 тис. км², що становить 4,9% території України і за цим показником посідає п'яте місце в країні. Протяжність області із заходу на схід сягає 170 км, а з півночі на південь 230 км. Вона розташована в північно–західній частині України в межах двох ґрунтово–кліматичних зон – зони Полісся (північна частина області) і Лісостепу (південна частина). Житомирщина межує на півночі – з Гомельською областю Республіки Білорусь, на заході – з Хмельницькою і Рівненською, на сході – з

Київською і на півдні – з Вінницькою областями України [1].

П'ятнадцять районів області майже рівноцінні – по 3–4% площі території, сім – займають у 1,5–3 рази більшу площу (5–11%), один – становить лише 2% території. З двадцяти трьох районів Житомирщини – десять розташовані у зоні Полісся, тринадцять – Лісостепу. На частку поліських районів припадає 46% (13 620 тис. км²) території Житомирщини, лісостепових – 54% (16 207 тис. км²).

У структурі медоносних угідь Житомирщини (рис. 1) майже половина площі припадає на медоносне різнотрав'я – 48% (1434 тис. га), 38 (1124 тис. га) – на медоноси лісів, парків і захисних насаджень, 3 (101 тис. га) – на медоноси боліт, 1 (23 тис. га) – на медоноси садів і ягідників та 4 (124 тис. га) – на ентомофільні культури (ріпак, соняшник і гречку). У цілому 89% зайнята природною медоносною флорою і лише 5 – культурною. Водойми, землі без рослинного покриву та забудовані займають 6% території Житомирщини. Ці угіддя не мають практичного значення для бджільництва.

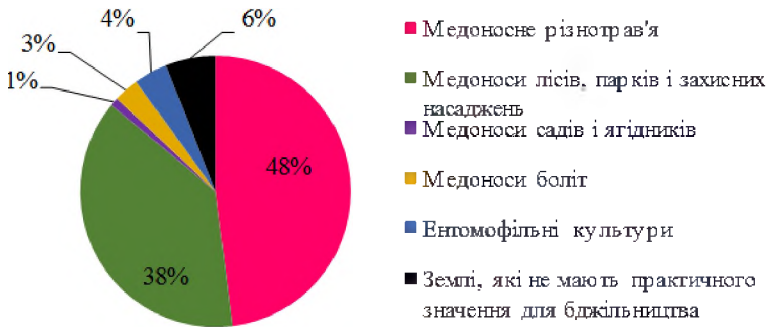

Рис. 1. Структура медоносних угідь Житомирщини (станом на 01.01.2017 р.)

У середньому по Житомирщині у 18 разів більша площа ($p < 0,001$) угідь, зайнятих під природною медоносною флорою, ніж під культурною. Лісові медоноси і медоносне різнотрав'я займають однакову площу, яка залежно від типів медоносів у 9–14 разів більша ($p < 0,001$), ніж зайнята під медоносами боліт, ентомофільними культурами та медоносами садів і ягідників. Останні три не відрізняються між собою за цим показником. Житомирщина дуже неоднорідна за розподілом медоносної флори, про що свідчить дуже високий коефіцієнт варіації. Однак за розподілом медоносного різнотрав'я область відносно одноманітна.

Отже, стан кормової бази Житомирщини сприяє розвитку органічного бджільництва. У цілому 89% її території зайнята природною медоносною флорою. Майже половина площі припадає на медоносне різнотрав'я – 48%, 38 – на медоноси лісів, парків і захисних насаджень, 3 – на медоноси боліт. На культурні медоноси, які можуть бути оброблені отрутохімікатами, припадає всього 5% (медоноси садів і ягідників – 1, на ентомофільні культури (ріпак, соняшник і гречку) – 4%).

Список літератури

1. Екологічний паспорт Житомирської області // Офіційний сайт управління екології та природних ресурсів Житомирської ОДА. – Режим доступу: <http://ecology.zt.gov.ua>. – Перевірено: 11.01.2018.
2. Лісогурська Д. В. Медоносні фітоценози Житомирського Полісся, яке зазнало радіоактивного забруднення / Д. В. Лісогурська // Вісн. аграр. науки. – 2001. – Спец. вип. (квітень). – С. 107–108.
3. Федорук Р. Органічне бджільництво [Електронний ресурс] // Всеукраїнський діловий журнал «Аграрний тиждень. Україна» / Р. Федорчук. – Режим доступу: <http://a7d.com.ua/weekend/others/10818-organichne-bdzhlnictvo.html>. – Перевірено: 25.03.2018.